

Θεωνᾶς ὁ ἀπὸ ἡγουμένων καὶ Μακάριος ὁ Ζακύνθιος
ἀρχιεπίσκοποι Θεσσαλονικέων ἀφκ'—ἀφκθ'.

Ὁ αἰδέσιμος Louis Petit ἐν προσθήκῃ¹⁾ ὅσων ἔγραψε περὶ τῶν Θεσσαλονικῆς ἱεραρχῶν ἀμφισβητεῖ τοὺς ὑπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς Θεσσαλονικέων ἱεράρχαις ἀναγραφέντας καὶ προστάνας ἔτεσι ἀφκ'—ἀφκθ' τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης Θεωνᾶν τὸν ἀπὸ ἡγουμένων καὶ Μακάριον, ἄνδρα Ζακύνθιον.²⁾ Ὁ αἰδέσιμος Louis Petit λέγει ὅτι τὸν μὲν Θεωνᾶν τοῦτον δὲν εὐρίσκει μνημονευόμενον ἐν τοῖς γράμμασι τῶν πατριαρχῶν Ἱερεμίου τοῦ ἀπὸ Σοφίας ἔτους ἀφμβ' καὶ Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας ἔτους ἀφμς'. τὸν δὲ Μακάριον τοῦτον δὲν θέλει ἔτει ἀφλ^ο ἡγούμενον τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ζακύνθῳ μοναστηρίου Παναγίας Ἀναφωνητρίας, ἀλλὰ Θεσσαλονικέων ἱεράρχην λαμβάνοντα τὰς προσόδους τοῦ μοναστηρίου ἐκείνου, εἰ ὁ διηγούμενος τὰ κατὰ τὸν ῥηθέντα Μακάριον Λεωνίδας Ζῶης οὐχ ἤμαρτε κατὰ τὸ ἔτος. Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον ὅτι ὁ αἰδέσιμος Louis Petit δὲν ἐνόησεν ἢ μᾶλλον δὲν ἠθέλησε νὰ νοήσῃ τὰ ὑπ' ἐμοῦ γραφέντα, διότι καὶ ἐπιστολὴν περὶ τούτων ἔγραψα πρὸς αὐτόν, καὶ παρεκάλεσα αὐτόν ἵνα διορθώσῃ τὸ ἀμάρτημα αὐτοῦ πρὸς ἀποφυγὴν ἀπαντήσεως δι' ἐμὲ ἀνιαρᾶς· ἀλλ' ὁ ἀνήρ ἐξ ὅσων ἔγραφέ μοι γίνεται δῆλον ὅτι δὲν ἐπέισθη· τούτου ἕνεκα ἐπαναλαμβάνω γεγονότα προϊστορηθέντα, οὐχὶ ἵνα πείσω τὸν ἄνδρα, ἀλλ' ἵνα ἀπολογηθῶ εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ γραφέντα.

Τοῦ ἀπὸ ἡγουμένων Θεωνᾶ, ἔτει ἀφκ' ὄντος Θεσσαλονικέων ἱεράρχου μέμνηται Ἰωάννης Βελούδης ἐν γράμματος τοῦ γραμματοφυλακίου τοῦ ἐν Βενετίᾳ ναοῦ τῶν Ἑλλήνων³⁾· καὶ ἐν τῷ Νέῳ Ἐκλογίῳ περὶ τοῦ Θεωνᾶ τούτου κεῖνται τάδε „ἔξῃ δὲ ὁ ἅγιος Θεωνᾶς εἰς τὸ χιλιοστὸν πεντακοσιοστὸν εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ“⁴⁾· ὁ ἔτος ὑποτίθεμαι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, καὶ τὸν Θεωνᾶν τοῦτον νοοῦσι κατ' ἐμὲ τὰ γράμ-

1) Louis Petit, Nouveaux évêques de Thessalonique, Échos d'Orient, revue bimestrielle (Paris, 1902—3, in-4°), tom. VI, pp. 295—6.

2) Byzantinische Zeitschrift, (Leipzig, 1903, in-8°), Bd. XII, S. 132—3, 136.

3) Ἰωάννου Βελούδου Ἑλλήνων ὀρθοδόξων ἀποικία ἐν Βενετίᾳ, ἱστορικὸν ὑπόμνημα, ἐκδ. β^α, (ἐν Βενετίᾳ, 1893, εἰς 8^ο), σ. 198.

4) Νέον Ἐκλόγιον περιέχον βίους ἀξιολόγους διαφόρων ἁγίων, ἐν οἷς προσετέθη ἤδη ὁ βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεωνᾶ ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονικῆς, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀωξγ', εἰς φύλ.), σ. 385.

ματα τῶν πατριαρχῶν Ἱερεμίου τοῦ ἀπὸ Σοφίας ἔτους αφμβ^{ου} καὶ Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας ἔτους αφμζ^{ου} καλοῦντα τὸ μὲν τὸν Θεωνᾶν „μακαρίτην“ τὸ δὲ μετ' ἐπιτάσεως διὰ τῆς ἀντωνυμίας „ἐκείνον“, ἐπεὶ ἔγραφον περὶ ἀνδρὸς ὁσίου τὸν βίον διανύσαντος καὶ ὃν ἡ ἐκκλησία ἐν τοῖς ὁσίοις ἔταξε.

Τοῦ δὲ Μακαρίου, ἀνδρὸς Ζακυνθίου, ὡς πρότερον, ἱεράρχου Θεσσαλονικέων Λεωνίδας Ζῶης δις μέμνηται ὡς ἐξῆς „ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς διαφόρων (ἐπιφανῶν) προσώπων, εἰς ἃ παρεχωρήθη ἡ ἐν λόγῳ μονὴ (Παναγίας τῆς Ἀναφωνητρίας), εὐρίσκομεν τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Μακάριον ἐν ἔτει 1530“¹⁾ καὶ „ἀρχαιότερον τῆς μονῆς ταύτης ἡγούμενον ἀπαντῶμεν Νικηφόρον τινὰ ἐν ἔτει 1523, κατόπιν δὲ κατὰ τὸ 1530 τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Μακάριον“.²⁾ Τοῦ γράμματος τούτου ἐν ᾧ μνημονεύεται ὁ πρότερον Θεσσαλονικέων Μακάριος ἔτει αφλ^ω ἡγούμενος τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ζακύνθῳ μοναστηρίου Παναγίας Ἀναφωνητρίας ἔπεμψέ μοι ἀντίγραφον Λεωνίδας Ζῶης ὁ παρατίθεμαι. Τοῦ Μακαρίου βεβαίως τούτου ὁ μὲν πατὴρ ἐκαλεῖτο Κωνσταντῖνος ἡ δὲ μήτηρ Μακαρία³⁾. διότι τοῦ ἑτέρου Μακαρίου τοῦ προστάντος τῆς Θεσσαλονικέων ἐκκλησίας πρὸ τοῦ ἔτους αφλζ^{ου} ὁ πατὴρ ἐκαλεῖτο Γεώργιος, ἐξ οὗ οὗτος ἐκλήθη Γεωργόπουλος.⁴⁾ Ἄν δὲ κρίνωμεν ἐκ τούτου, πιθανῶς ὁ ἀνὴρ ἦν Πελοποννήσιος, διότι ἰδίᾳ τοῖς Πελοποννησίοις εἰδίσται τὰ οὕτω καταλήγοντα πατρωνυμικὰ ἐπωνύμια.

Ἐκ τῶν εἰρημένων βεβαίως γίγνεται δῆλον ὅτι ἔτεσι αφκ'—αφκθ' προειστήμεσαν τῆς Θεσσαλονικέων ἐκκλησίας Θεωνᾶς ὁ ἀπὸ ἡγουμένων καὶ Μακάριος ὁ Ζακύνθιος.

Ἐκ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ γραμματοφυλακίου.

Συμβόλαια συμβολαιογράφων Ζακύνθου (Diversi notaj), Θυρίδ 225, σειρὰ β^α. φ. 77^α. Συμβόλαιον τοῦ συμβολαιογράφου Φραγκίσκου Σουριάνου.

αφλ^ω ἐν μηνί Σεπτεβρίου .λ. ινδ. ΙΙΙ Ἐσοθεν ηκοιασ κυρ φραντζεσκου | σκουλογερη ὁ πανηροτατος μοιτροπολητησ σαλονηκοι κυρ μακαρηος | εστοντασ δε ηστοουσ αφ . . εβρηκουμενος ηγουμενος της

1) Λεωνίδου Ζῶη Ὁ ἅγιος Διονύσιος προστάτης Ζακύνθου, (ἐν Ζακύνθῳ, 1895, εἰς 8^{ου}), σ. 62.

2) Λεωνίδου Ζῶη Αἰ ἐν Ζακύνθῳ μοναί, (ἐν Ζακύνθῳ, 1900, εἰς 8^{ου}), σ. 84 καὶ τοῦ αὐτοῦ Αἰ ἐν Ζακύνθῳ μοναί, ἐν Ἀρχαιολογικῷ δελτίῳ, παραρτήματι τοῦ μδ^{ου}—κς^{ου} τόμου τοῦ περιοδικοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1896, εἰς φυλ.), σ. 166.

3) Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου ὄρους Ἑλληνικῶν κωδίκων, (ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Ἀγγλίας, 1895, εἰς φυλ.), τόμ. Α^ο, σ. 131.

4) Heinrich Brockhaus, Die Kunst in den Athos-Klöstern, (Leipzig, 1891, in-4^ο), S. 207.

ἡπεραγνου ἡμων | θεοτοκου τῆσ ἀναφονητρηασ ὄμου με τοὺσ καλογεροὺσ
 του ρηθεντοσ | μοναστίρηου καὶ με βουλην καὶ θελησεοσ του ἐπητροπου
 του ρηθεντοσ | μοναστίρηου ἐφανησθῖσαν κατεμπροσθεν του προρηρη-
 μενου ἀρχηγερεοσ | ο] ἐβλαβεστατοσ ἡερεασ κυρ λουκασ βουσκοσ καὶ κυρ
 σταματησ θεοδοσησ καὶ κυρ | τασ την πανηεροτη του οποσ να
 δοσὶ αφτου απο τα χοραφη τασ | γουν τον προγεγραμενου
 μοναστίρηου μοδίου ενοσ τεταρταρηκο δίχου | τὴν δε]κατη ἡστην
 περηοχη τῆσ ἀναφονητρηασ ἡσ τοπου λεγομενον του | την σίμε-
 ρον ἡμεραν ὁ ἐβλαβεστατοσ ἀρχηγερεασ ἐδοσεν ἐπαρε]κεν ἡ]λεπτεροσεν
 προς τοὺσ γεγραμενοὺσ καὶ προς τοὺσ κληρονομοδιαδοχοὺσ | τον ανο]θεν
 τοπου μοδίου δὶο εκ μεροσ τοῦ πονεντε χοραφη | εκ] μεροσ του
 λεβαντε ανοθεν ἡερεοσ καὶ κυρ Ἰῶ θεοδοσὶ καὶ εκ | μεροσ τῆσ οστρη]ασ
 στρατα διμοσῖα καὶ εκ μεροσ τῆσ τρεμουντανασ βουνα | ἀγρηα το οποιο
 χοραφη να εχουν καὶ φητεψουν αφτο καὶ ἀναστῖσουν ἀμπελη | δίδου-
 τασ δε τον καθεν χρονον την τεταρτῖα του ρηθέντοσ μοναστίρηου καὶ
 αν | πολακοισ ἡθελαν ἀφησὶ ἡ προγεγραμενη το ρηθεν χοραφη ἡγουν
 ἀναστιμενο | ἀμπελη να ξεκουρβουλοσὶ να διαστρεφη ἡστο μοναστίρη
 ἡτε παλε καὶ ἡθελαν | θελησὶ να το ξαναφητεβουν καὶ ἀναστῆνη ἀμπε-
 ληον να ἡνε προτημοιτεοι | ἡ ανοθεν προγεγραμῆνη καὶ ἡ κληρονομο-
 διαδοχη αφτου εχοντα δε ἡδῖση | καὶ ἐξουσῖα το πιη ἡτη βουλonte καὶ
 θελουν ἡστο ρηθεν χοραφη με την | νομοιου οσ ανοθεν λεγομε καὶ δὶα
 πιστῖν καὶ ἀσφαλῆαν ἐπιῆσαν το παρον κατεν|μπροθεν ἀξιοπιστον
 μαρτίρον κυρ φραντζεσκου σκουλογενη καὶ κυρ θεοδορον | ρουσον.

Την αφτην ἡμεραν καὶ οραν ο ανοθεν ἀρχηγερεασ ἐδοσε οσ ανοθεν
 λεγομε | τον κυρ στεφανο θεοδοσὶ καὶ κυρ σταματῖ θεοδοσὶ μοδίου
 ενοσ απο τον τοπου του | ανοθεν μοναστίρηου να πληρουνουν οσ ανοθεν
 λεγομε ἡ πλησῖασμοι δε του ρηθεντοσ | χοραφηου εκ μεροσ του πονεντε
 ἀμπεληον πιερου καὶ καλοζῶ θεοδοσὶ εκ του | λεβαντε χοραφη του
 ανοθεν εκ μεροσ τῆσ οστρηασ χοραφη θῖοχαρη θεο|δοσὶ εκ μεροσ τῆσ
 τρεμουντανασ χοραφη κυρ σταματῖ ραφτοπουλου το ο|πιο χοραφη να
 ενε καὶ ἐγρηκατε οσ καθοσ οι ανοθεν γραφη δὶαλαμβανη. ἡπο μαρ-
 τίρηασ τον ανοθεν μαρτηρον.

Ἐν Δελλαγραφάτσια.

Περικλῆς Γ. Ζερλέντης.